

P.A. Spoor

RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1978 VAN DE
GLASTUINBOUW- EN CHAMPIGNONBEDRIJVEN

Mededeling No. 201



SIGN: L27-201
EX. NO: c
MLV:

December 1978

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw

Inleiding

Daar op dit moment (november 1978) nog geen gegevens van LEI-boekhoudingen beschikbaar zijn, moeten zowel de kosten als de opbrengsten worden geraamd. Uitgangspunt voor deze ramingen vormden de definitieve cijfers van de bedrijfsuitkomsten over 1977.

De ramingen van de kosten zijn gebaseerd op de gemiddelde prijsstijgingen van de afzonderlijke kostensoorten t.o.v. 1977. Bij de kostenramingen is tevens rekening gehouden met veranderingen in de verbruikte hoeveelheden. Voor de bepaling van de opbrengsten zijn twee bronnen gebruikt. Ten eerste de ontwikkeling van de landelijke veilingomzetten in relatie met de wijzigingen die in de landelijke arealen zijn opgetreden. Ten tweede is gelet op de ontwikkeling van de geldopbrengsten per m² van de belangrijkste gewassen in 1978, die aan LEI-studiebedrijven zijn ontleend. Zowel bij de raming van de kosten als van de opbrengsten is rekening gehouden met een eventuele verandering van de gemiddelde bedrijfsgrootte en bedrijfsstructuur, waardoor de aandelen van de verschillende kostenfactoren wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de procentuele stijging van de kosten per bedrijf kan afwijken van de kostenstijging per eenheid van oppervlakte.

De geraamde bedrijfsuitkomsten in 1978

a. Groenten onder glas 1)

Op grond van de prijsontwikkeling van de produktiemiddelen en de daarvan ingezette hoeveelheden is een kostenstijging per bedrijf van ongeveer 7% te verwachten. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte waarschijnlijk zal zijn toegenomen, komt de kostenstijging per m² gemiddeld op ruim 3% uit. Procentueel zijn de brandstofkosten (aardgas) het sterkst gestegen. Ook de stijging van de afschrijvingen op de duurzame produktiemiddelen zal vrij fors zijn als gevolg van de omvangrijke investeringen. De stijging van de overige kostenfactoren is in 1978 beperkt gebleven.

Vergeleken met 1977 hebben de financiële opbrengsten van de meeste gewassen in 1978 een verbetering ondergaan. De landelijke veilingomzet van glasgroente was begin november 1978 bijna 11% hoger dan in 1977. Daar het landelijke areaal nagenoeg gelijk bleef zal de stijging per m² glasoppervlakte van de kasgroentenopbrengst gemiddeld met het landelijke percentage overeenkomen. De waarnemingen van de opbrengsten van individuele bedrijven zijn in overeenstemming met deze ontwikkeling. Vooral de stooktomaten hebben d.m.v. een belangrijke prijsstijging en een verbetering van de fysieke opbrengst, hierin bijgedragen. De resultaten van de komkommerteelt zijn daarentegen achtergebleven bij die in 1977.

1) Verwarmde en onverwarmde bedrijven.

Daar de stijging van de opbrengsten die van de kosten belangrijk zal overtreffen is het te verwachten dat de rentabiliteit in 1978 een verbetering t.o.v. 1977 zal ondergaan.

Het ondernemersoverschot per bedrijf is gemiddeld op minus 7% geraamd (1977 minus 11%). Op grond hiervan komen de arbeidsopbrengsten en het ondernemersinkomen per ondernemer dan op gemiddeld f 25.300,- resp. f 34.300,- uit. In 1977 waren deze bedragen f 15.100,- resp. f 26.900,-.

De uitkomsten van de bedrijven met groenten onder glas 1) zijn weergegeven in tabel 1. Daar de steekproef voor de glasgroenteteelt in 1978 is vernieuwd mag niet worden verwacht dat de uitkomsten van de bedrijven van de oude en de nieuwe steekproef in alle details op elkaar zullen aansluiten. Om deze reden is de vergelijking met de opbrengsten en kostensoorten per m2 glasoppervlakte in 1977 niet opgenomen.

b. Snijbloemen onder glas

De kostenstijging in deze sector is t.o.v. 1977 gemiddeld op ongeveer 9% per bedrijf geraamd. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte, zoals ook uit de CBS-telling van mei jl. blijkt, is toegenomen, resulteert naar schatting een kostenstijging per m2 glasoppervlakte van ca. 4%. De geraamde stijging van de brandstoffenkosten per eenheid van oppervlakte bedraagt ca. 12%. Evenals in glasgroenteteelt zal als gevolg van de grote investeringsactiviteit de stijging van de afschrijvingen op de duurzame produktiemiddelen van betekenis zijn. In vergelijking hiermee is de verhoging van de overige kostenfactoren dit jaar beperkt gebleven.

De landelijke omzet van snijbloemen (excl. importbloemen) was eind oktober jl. ongeveer 8% hoger dan in dezelfde periode van 1977. Het landelijke areaal met snijbloemen is in 1978 echter eveneens toegenomen (+4,7%), zodat de grootste stijging door het grotere volume is veroorzaakt en de gemiddelde prijsstijging van de produkten slechts gering is geweest.

De stijging van de gemiddelde geldopbrengsten per bedrijf worden voor 1978 op ca. 8% geraamd. Per m2 glasoppervlakte zullen de opbrengsten ruim 3% hoger uitvallen. De laatste maanden van het jaar kunnen nog enige wijzigingen in de tot nu toe bereikte resultaten teweegbrengen. Groot zal deze verandering echter niet zijn.

Daar de kosten dit jaar iets sterker zijn gestegen dan de opbrengsten, wordt het gemiddelde ondernemersoverschot per bedrijf op minus 6% van de kosten geraamd. Dit betekent t.o.v. 1977 een verslechtering van het bedrijfsresultaat van 1%.

Op grond hiervan wordt in 1978 een gemiddelde arbeidsopbrengst per ondernemer van f 27.350,- verwacht (1977 f 27.900,-). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan op f 34.800,- uit (1977 f 38.100,-). De uitkomsten van de snijbloemenbedrijven zijn weergegeven in tabel 1.

1) Verwarmde en onverwarmde bedrijven.

c. Champignonbedrijven

De veilingomzet van champignons vertoonde per 1 november van dit jaar een aanzienlijke daling t.o.v. dezelfde periode in 1977. Hoewel slechts een gedeelte van de produktie via de veilingen wordt afgezet geeft deze ontwikkeling voldoende aanwijzingen dat de economische situatie in deze sector in 1978 in vergelijking met de beide voorgaande jaren duidelijk is verslechterd.

De in september 1977 ingezette prijsdaling, als gevolg van de toegenomen importen uit derde landen, heeft zich weliswaar in 1978 niet voortgezet, maar heeft wel tot resultaat gehad dat de gemiddelde veilingprijzen per 1 november jl. ongeveer 16% lager waren dan in de overeenkomstige periode van 1977. Door de prijsontwikkeling van de laatste weken t.o.v. het vorige jaar kan dit percentage op jaarbasis nog iets verbeteren. Daar de hoeveelheid geoogst produkt nauwelijks afwijkt van het vorige jaar daalde de omzet met 15% in 1978. Ook waarnemingen op individuele bedrijven wijzen gemiddeld in deze richting.

Dat het aanbod ondanks de toegenomen intensivering die een gevolg is van een ruimere toepassing van doorgroeide compost en oogstmechanisatie nauwelijks is vergroot, wordt enerzijds veroorzaakt door een lichte daling van de betaalde oppervlakte (per 1 mei -3%) en anderzijds door teeltproblemen. De tegenvallende fysieke opbrengsten moeten vooral aan deze moeilijkheden, die zich dit jaar op meerdere bedrijven hebben voorgedaan, worden toegeschreven.

Belangrijke produktiemiddelen als compost, broed- en dekaarde zijn in 1978 gemiddeld slechts weinig in prijs gestegen. Ook de stijging van de arbeidskosten is dat jaar beperkt gebleven. In hoeverre de hoeveelheden van de verschillende produktiemiddelen in 1978 als gevolg van een verdere intensivering van de produktie zijn veranderd is slechts bij benadering te schatten. Op grond van deze ontwikkeling en enige bedrijfsvergroting is de kostenstijging gemiddeld per bedrijf op 9% geraamd. Per eenheid van teeltoppervlakte betekent dit een stijging van gemiddeld 8%. Wanneer rekening wordt gehouden met de overige bedrijfsopbrengsten dan wordt een daling van de geldopbrengsten van gemiddeld 9% per bedrijf, resp. gemiddeld 10% per m² verwacht.

Het bedrijfsresultaat zal in 1987 in vergelijking met 1977 een belangrijke verslechting ondergaan. Het ondernemersoverschot wordt voor 1978 gemiddeld per bedrijf op minus 2% van de kosten geraamd (vorig jaar +18%). De arbeidsopbrengst respectievelijk het ondernemersinkomen per ondernemer worden dan becijferd op gemiddeld f 39.300,- resp. f 46.400,- (vorig jaar f 80.700,- resp. f 89.200,-).

Tabel 1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in de groenteteelt onder glas en in de snijbloemeteelt onder glas in 1978 in vergelijking met de resultaten in 1977

	Groenten onder glas		Snijbloemen	
	1977	1978	1977	1978
1. Uitkomsten				
a. per bedrijf				
kosten	285.000	305.600	392.100	428.400
opbrengsten	255.000	285.200	371.600	403.500
ondernemersoverschot	- 30.000	- 20.400	- 20.500	- 24.900
idem per f 100,- kosten	- 11	- 7	- 5	- 6
b. per ondernemer				
arbeidsopbrengst 1)	15.100	25.300	27.900	27.400
ondernemersinkomen 2)	26.900	34.300	38.100	34.800
2. Uitkomsten per m2 glasoppervlakte				
Kosten:				
rente en afschrijving	-	9,40	13,60	14,30
brandstof	-	6,50	6,80	7,60
arbeid	-	11,20	15,80	16,00
overige kosten	-	9,30	15,40	15,60
Totaal	-	36,40	51,60	53,50
Opbrengsten	-	34,00	48,90	50,40
Ondernemersoverschot	-	- 2,40	- 2,70	- 3,10

1) Ondernemersoverschot + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.

2) Arbeidsopbrengst + saldo van berekende en betaalde rente + eventuele rentesubsidie.

Tabel 2. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer van champignonbedrijven in 1978 in vergelijking met de resultaten in 1977

	1977	1978
1. Uitkomsten		
a. per bedrijf		
kosten	261.700	286.300
opbrengsten	307.800	281.600
ondernemersoverschot	46.100	- 4.700
idem per f 100,- kosten	18	- 2
b. per ondernemer		
arbeidsopbrengst 1)	80.700	39.300
ondernemersinkomen 2)	89.200	46.400
2. Uitkomsten per m2 teeltoppervlakte		
Kosten		
rente en afschrijving	53,00	57,20
brandstof	9,20	9,80
arbeid	107,00	114,10
overige kosten	98,10	108,10
Totaal	267,30	289,20
Opbrengsten	314,40	284,40
Ondernemersoverschot	47,10	- 4,80

- 1) Ondernemersoverschot + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.
- 2) Arbeidsopbrengst + saldo van de berekende en betaalde rente + eventuele rentesubsidie.